

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 32

13. kolovoza 2015.

cijena 200 Ft

CROATICA FEST '15 - BRLOBAŠ, 1. KOLOVOZA

Foto: Ákos Kollár

3. - 4. - 5. stranica

Snježnoj Gospi

7. stranica

Sumartonska kolonija

14. stranica

„Od srca iz Narde“

16. stranica

Komentar

Znanje je zaliha

Ove se godine u visokoškolske ustanove prijavilo 105 646 osoba, a od njih je primljeno 72 171. Prije deset godina ove brojke bile su mnogo bolje, prijavilo se 150 233 osobe, a primljeno ih je 103 364, dakle u odnosu na deset godina 44 587 osoba manje se prijavilo, a 31 193 manje ih je i primljeno, od tada više od trideset tisuća mladih ne smatra važnim studiranje ili nema mogućnosti da se upiše na fakultet. Neprestano čujemo o problemima u visokom obrazovanju, o nedostatku materijalnih sredstava, dobrih kadrova, o nemarnim studentima, pa je Parlament upravo početkom srpnja prihvatio novi zakon o visokom obrazovanju. Prema novom zakonu ministarstvo će donijeti određene mjere u visokom obrazovanju, postupno će s 15 % smanjiti broj struka iz kojih se može birati na fakultetima, te kod prijavljivanja bit će uvjet položen ispit srednjega stupnja iz nekog stranog jezika, tijekom studiranja bit će obvezatna i kompetencijska mjerenja. Regulirat će se i prelaženje s državne stipendije na plaćeni studij kako bi se izbjeglo dugoročno studiranje nemarljivih studenata. Jedan od uvjeta uspješnosti razvijenih zemalja jest upravo ulaganje u obrazovanje, npr. europske zemlje Engleska, Škotska, Irska, Švicarska iz državnoga proračuna odvajaju znatna sredstva za zdravstvo i obrazovanje. U tim se zemljama nude povlastice osobama koje studiraju, naime važno im je da im građani budu učeni ljudi. Prema informacijama studentice iz naše pomurske regije koja studira u Škotskoj, saznala sam da se u tim zemljama lakše može dospjeti na fakultet, međutim besplatno studiranje može se zadržati samo s dobrim rezultatima, besplatno mogu studirati i oni koji rade, njima je osigurana nastava po osebujnom rasporedu. Prilikom prijave manje cijene rezultate iz srednje škole, a više motivacijsko pismo, preporuku nastavnika, održano vrijeme u volontiranju i u društvenim aktivnostima, osobno porazgovaraju s prijaviteljem kako bi upoznali osobu. Te zemlje shvatile su da je čovjek najveća zaliha glede razvitka, da u modernom gospodarstvu tradicionalne zalihe (zemlja, rad i kapital) zamjenjuje znanje, visoka tehnologija i razvijena informacijsko-komunikacijska infrastruktura, drugim riječima, znanje i intelektualni kapital jedan je od ključnih čimbenika da se stvori društvo blagostanja. Znanje je oduvijek bilo jedan od osnovnih temelja razvoja društvenih zajednica i uspješnih nacionalnih gospodarstava. Želi li naša zemlja izaći iz recesije, trebat će obrazovane ljudi do kojih će doći dobrim zakonom i sustavom obrazovanja.

beta

Glasnikov tjedan

Ovih ljetnih mjeseci kroz projekte Hrvatske matice iseljenika velik broj (!?) mladih Hrvata iz Mađarske boravi ili je boravio u Republici Hrvatskoj sa svojim vršnjacima iz cijeloga svijeta. Oni su svoj boravak ostvarili prijavom na projekte kojima sudjeluju neki besplatno, tek uza snošenje putnih troškova.

Ako su ih organizacije Hrvata u Mađarskoj poslale i preporučile za njih, onda ni tih briga nemaju. Niz projekata Hrvatske matice iseljenika otvorenoga je tipa i sudjelovanje se uglavnom plaća

preporukom sudjeluju projektu Ljetne škole hrvatskoga folklor... U ovogodišnjoj ljetnoj školi hrvatskoga folklor, po mojim saznanjima, tijekom deset dana boravilo je sedmero(!) mladih Hrvata iz Mađarske: Marko Jerant, Judita Jerant, Balaž Šimara i Vanda Klepah, Mate Vargović, Norbert Lukač, Balint Horvat...

U projektu Eco-heritage task Force dvadeset dana, do 14. kolovoza, boravi, po mojim saznanjima, četvero mladih Hrvata iz Mađarske: Natalija Ronai, Bence Gyöngyös,

Ovih ljetnih mjeseci kroz projekte Hrvatske matice iseljenika velik broj (!?) mladih Hrvata iz Mađarske boravi ili je boravio u Republici Hrvatskoj sa svojim vršnjacima iz cijeloga svijeta.

(simbolične školarine kod nekih projekata, dok su neki i potpuno besplatni, kod nekih se plaća tek smještaj, a školarina je besplatna), osim ako postoje sporazumne kvote. Tako preko Hrvatske državne samouprave Hrvatska matica iseljenika osigurava određeni broj besplatnih mjesta (kako saznajemo, ove godine tri) za sudionike koji HDS-ovom

zališta», pa ni Malu školu hrvatskoga jezika i kulture, Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture, Hrvatsku etnoriznicu u Pučišćima... Sve su to projekti okupljanja Hrvata izvan Republike Hrvatske u ovim toplim ljetnim mjesecima u matičnoj domovini.

Nemojmo zaboraviti ni seminar za voditelje kazališnih (dramskih) družina koji djeluju izvan Hrvatske «Stvaranje kazališta», pa ni Malu školu hrvatskoga jezika i kulture, Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture, Hrvatsku etnoriznicu u Pučišćima...

Sve su to projekti okupljanja Hrvata izvan Republike Hrvatske u ovim toplim ljetnim mjesecima u matičnoj domovini.

Branka Pavić Blažetin

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, (svaki radni dan od 16 sati) pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

**Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!**

CROATICA FEST '15

Croatica, neprofitno poduzeće za kulturnu, izdavačku i informativnu djelatnost, u suradnji s Hrvatskom samoupravom Šomođske županije, u Brlobašu, 1. kolovoza na prvoj proslavi obilježavanja 15. godine utemeljenja održala je cjelodnevnu priredbu pod nazivom Croatica fest '15.

Konferencija na temu „Mogućnosti prekogranične suradnje 2014. – 2020.“ u okviru „Croatica festa '15“

U prvom, radnom dijelu proslave, u suorganizaciji s Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Pečuhu, održan je forum „Mogućnosti prekogranične suradnje 2014. – 2020.“ na kojem su uz generalnu konzulicu Vesnu Halugu sudjelovali kao predavači Ivana Jurić iz Regionalne razvojne agencije Slavonije i Baranje iz Osijeka i ravnatelj HGK ŽK Virovitica Milan Vandura. Skup je vodila glavna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin, koja je ukratko upoznala nazočne s poviješću poduzeća Croatica, njegovom djelatnošću, s posebnim osvrtom na informativnu djelatnost kroz novinske i radijske platforme Medijskog centra Croatica. Skup su

Croaticin autor László Devecsery sa zainteresiranom publikom

činili Hrvati iz mađarskog dijela Podravine, članovi hrvatskih samouprava, načelnici naselja s hrvatskim življem, predstavnici hrvatskih civilnih udruga, poduzetnici, gospodarstvenici s obje

„Mala skupina“ salantskoga KUD-a Marica

strane Drave... Predstavljena su dosadašnja iskustva i postignuća posljednjeg IPA prekograničnog programa te je najavljen novi prekogranični program Hrvatska – Mađarska 2014. – 2020. Svi su se suglasili kako hrvatska zajednica u Mađarskoj do sada nije dovoljno korištena kao partner na projektima te su istaknuti primjeri Međimurske i Koprivničko-križevačke županije gdje se zbog suradnje s Hrvatima iz Mađarske lakše i uspješnije provodilo projekte, poglavito što se na taj način izbjegla jezična prepreka koja, bez obzira na sve veće znanje engleskog jezika s mađarske strane, i dalje postoji.

Ivana Jurić predložila je i konkretan projekt čiji bi nositelj mogao biti Medijski centar Croatica, a riječ je o boljem informiranju o događanjima u pograničnim područjima obje država. Hrvatski predstavnici stavili su na raspolaganje svoja znanja i iskustva te izrazili želju da upravo preko EU projekata daju svoj

doprinos jačanju i daljnjem snaženju hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Pripreme «terena» kod kuće vodnoga gospodarstva Nacionalnog parka Dunav – Drava za Croatica fest otpočele su već nekoliko dana prije samoga događaja. Trebalo je pripremiti šatore, pozornice, brod za krstarenje Dravom, osigurati internet, priključke struje, i još bezbroj važnih sitnica. U provedbi programa s punim zanosom sudjelovale su sve hrvatske samouprave Šomođske županije i baranjskog dijela Podravine, s radom i financijskom potporom. Toga su dana na stotine kilograma kolača donesene na mjesto druženja koje su pekle vrijedne hrvatske ruke kod svojih. Uz organizatore, najviše posla imali su u ulozi domaćina Seoska samouprava obližnjeg Brlobaša, na čelu s načelnicom Piroškom Gujaš i brlobaška Hrvatska samouprava, na čelu s predsjednikom Ivicom Pavlekovićem, kaže za Medijski centar Croatica budni pratitelj i koordinatorski pomoćnik Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije, ujedno i voditelj HDS-ova Ureda. Croatica festu nazočili su u ime suvlasnika poduzeća HDS-a (97%) i Saveza Hrvata u Mađarskoj (3%) predsjednici spomenutih organizacija Ivan Gugan i Joso Ostrogonac. Do večernjih koncerata okupilo se znatno više od tisuću ljudi, bili su mnogi, tako privremeni otpravnik poslova Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Berislav Živković, generalan konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. Stjepan Blažetin, ravnatelj školskoga središta Miroslava Krležje Gabor Győrvári, umirovljeni istražitelj narodnoga blaga Hrvata u Mađarskoj Đuro Franković, voditelj

Čaba Horvath, Croaticin ravnatelj, pozdravlja okupljene.

Čaba Horvath, Croaticin ravnatelj, pozdravlja okupljene.

Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije, imao je pune ruke posla.

Hrvatskoga kluba Augusta Šenoje Mišo Šarošac, predsjednici i zastupnici okolnih hrvatskih samouprava, načelnici i zastupnici podravskih naselja s hrvatskim življem, prijatelji iz pograničnih krajeva Hrvatske sa svih strana.

Tamburaški zbor i orkestar iz Šeljina

Prigodom 15. obljetnice djelovanja Croatice nazočnima se obratio ravnatelj tvrtke od njezina prvoga dana do danas Čaba Horvath. On se zajedno s glavnom urednicom Medijskog centra Croatica Brankom Pavić Blažetin brinuo kako bi svi oni koji su posjetili Croaticin izlagački prostor dobili odgovor na svoja pitanja i upoznali se s raznovrsnom djelatnošću poduzeća Croatica, u čemu je najvažnije područje informacijsko, a ono se ostvaruje kroz različite medijske platforme Medijskog centra Croatica (Hrvatski glasnik, Radio Croatica, online izdanje Hrvatskoga glasnika te dva Fejsbuk profila: Hrvatski glasnik i Radio Croatica) i izdavački, koji se ostvaruje tiskanjem udžbenika i ostalih izdanja na jezicima nacionalnih zajednica u Mađarskoj, tako Croatica nakon 15 godina djelovanja ima autorska prava, do kraja godine će to biti i preko 150 udžbeničkih naslova i preko stotinu naslova drugih knjiga, uz CD izdanja...

Kušalo se izvrsno jelo.

Zainteresirani su se na izložbenom prostoru Croatice mogli upoznati s Croaticinim autorima knjiga Lászlóom Devecserijem i Tiborom Kedvešem, koji su im i dedicalirali te darovali svoja au-

torima knjiga Lászlóom Devecserijem i Tiborom Kedvešem, koji su im i dedicalirali te darovali svoja au-

Glazbeni sastav FTM trio iz Beča

Na plesačnici je svirao Orkestar Vizin.

Neponovljivi MEJAŠI

kestri: aljmaška «Zora», kukinjski «Ladislav Matušek», Mali plesači salantskoga KUD-a «Marica», tamburaši koji sa Zoltanom Vízvárijem uče svirati tamburu, martinačka i šeljinska skupina, svaka zasebno, nastupio je i starinski Tamburaški zbor i Orkestar Biseri Drave, svirali su orkestri «Drava» i «Vizin» koji je svirao i plesačnicu koju je vodila Vesna Velin... Koncert je imao glazbeni sastav FTM trio iz Beča. A kao šlag na kraju dana bio je nastup Glazbenog sastava Mejaši koji su duga četiri sata zabavljali oduševljenu publiku, između njihovih nastupa oko 11 sati zbio se veličanstveni vatromet... Zaista za priču...

Medijski centar Croatica Okupilo se više od tisuću ljudi.

torska izdanja. Našlo se tu prigodnih poklona, od majica, brojeva Hrvatskoga glasnika, olovaka, a nije izostala ni ponuda za osvježenje.

U okolnim šatorima, na mnogim štandovima kuhalo se od ranih prijepodnevnih sati. Bilo je svega: od prasetine i janjetine na ražnju, mesa na zelju ma martinački način, pečeni grah, pogača, slanina i luk, tripice s buncekom, grahom i goveđim mozgom, vratina pečena na tanjurači, paprikaš od bunceka s noklicama, paprikaš od divljači, paprikaš od gljiva, riblji paprikaš, paprikaš od bunceka, kotlovina, langoša koje su neumorno pekle Dombolkinje, svatko se mogao i okrijepiti i popiti piće, nuđeni su sadržaji za djecu te glazbeno krstarenje Dravom uz lukoviški Orkestar Drava i martinački Ženski pjevački zbor «Korjeni», cijeli je dan vozio neumorni kapetan martinačkih korijena.

Predvečer su nastupili KUD-ovi i or-

Dan Hrvata u Čavolju

U spomen isusovcu Petru Pančiću prigodom 110. obljetnice smrti

Pred spomen-pločom isusovcu Petru Pančiću

U organizaciji čavoljske Hrvatske samouprave, u tome bačkome naselju 25. – 26. srpnja priređen je Hrvatski dan. Cjelodnevni program otpočeo je u knjižnici spomen-predavanjem Đure Frankovića u čast isusovca Petra Pančića rodom iz Čavolja. U izlaganju s naslovom *Povodom 110. obljetnice smrti isusovca Petra Pančića, Franković je između ostalog ukazao na to: Kako se je znameniti sin, isusovac i profesor rodom iz Čavolja, Petar Pančić, mogao naći u Travniku? Bosna i Hercegovina odlukom Bečkog kongresa 1787. pripala je Austro-Ugarskoj Monarhiji. Stvaranju travničkoga*

duhovnog, kulturnog ozračja svojim je zalaganjem pridonio i o. Pančić. No ni za trenutak nije zaboravio za svoje bunjevačke Hrvate i Mađare, koje je posjećivao u pučkim misijama, odnosno pisao za novine Neven.

Petar Pančić rođen je u Čavolju 29. lipnja 1853. od oca Martina i majke Ane Peštalčić. Osnovnu je školu završio u rodnom selu, a gimnaziju u Kalači gdje su ga poučavali isusovci. Budući da je odabrao svećenički poziv, po završetku školovanja, 19. listopada 1872. stupa u isusovački red. Svoju je službu obavljao u mnogim naseljima tadašnje Austro-Ugarske. Dao je znatan doprinos utemeljenju katoličke gimnazije i isusovačkog sjemeništa u Travniku gdje je službovao gotovo 20 godina. Vrhunac karijere postiže 20. srpnja 1893. godine kada je imenovan za rektora katoličkog središta (sjemeništa) i učeničkog doma. Predaje gramatiku, latinski, grčki i hrvatsku književnost. Misiju je obavljao kasnije. Pisao je za hrvatske novine u Bosni, te za Neven. Umro je 1. studenoga 1905. u 52.

godini života u Szatmáru. Čavoljska Hrvatska samouprava prigodom 100. obljetnice njegove smrti postavila mu je spomen-ploču.

Nakon svečanosti okupljeni su položili vijence kod spomen-ploče Petra Pančića, a prigodni govor održao je Stipan Mandić, predsjednik čavoljske Hrvatske samouprave. Događaju su nazočili i gosti iz prijateljskog naselja, izaslanstvo Općine

Stipan Mandić, predsjednik čavoljske Hrvatske samouprave, i predavač Đuro Franković

Čačinci i članovi KUD-a „Čačinci“. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, donaćelnik Općine Čačinci Alen Jurenac i čavoljski načelnik Norbert Hamháber. Nakon ručka upriličeno je zajedničko razgledavanje naselja, među njima župne crkve i čavoljskoga Zavičajnog muzeja.

U predvečernjim satima na pozornici u školskom dvorištu priređen je prigodni kulturni program u kojem su nastupili: Tamburaška sekcija HKUD-a „Ljutovo“ (Srbija), KUD „Pettyem“ iz Nasvada (Slovačka), erčinski Pjevački zbor „Jorgovan“, KUD „Čačinci“ iz prijateljskog naselja u Hrvatskoj, Dječja i odrasla folklorna skupina mjesne Hrvatske samouprave.

Cjelodnevno druženje završeno je balom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se garski Tamburaški sastav „Bačka“. Sutradan ujutro održano je i svečano misno slavlje.

Snježna Gospo, zaštitnice naša...

Iznad Pečuha kao budno oko već više od tri stoljeća bdi nad gradom i njegovim stanovništvom kapela, danas crkva, na Brdicama, posvećena Snježnoj Gospi. «Na vrhu Budimske kapije popelo se "Brdice". Kroz predgrađe teče odvodnim i podzemnim cijevima pitka planinska voda koju dovode do Tekije. Ovu vodu navode u kamenite zdence koje nazivaju turskim imenom "šandrvari". Takvih šandrvara mnogo ima po Budimskoj kapiji. Cijelo se predgrađe dijeli na krajeve, a ti krajevi se zovu: Benga, Puturluk, Zemunica, Barator, Balukana, Tekija. Crkvica na šljemenu Brdica takozvana Snježana Gospa. Nema ljepšega pogleda no što je s Brdice na Pečuh. Godine 1709. udari žestoka kuga na Pečuh i morila je hametice svijet: kada je nešto jenjala, zakleše se Hrvati da će graditi crkvu, da bi ih Bog očuvao ovakve nevolje. Što rekoše ne porekoše te godine 1710. malo i veliko, staro i mlado na ramenima na rukama svojima pratilo je kamenje, pijesak, vapno i građu na Brdice i ondje uzidaše crkvu. O velikoj Gospojini ovamo svijet hodočasti, a nema dana da se u njoj ne misi. – piše 1885. godine za svoga boravka u Pečuhu Nikola Tordinac. Danas na Brdicama stoji crkva, odlukom pečuškog biskupa Györgya Udvardyja. Donedavno se kroza stoljeća nazivalo ovo zdanje kapelom Snježne Gospe. Na službenoj stranici piše kako je Pečuh 1690. – 1691. g. zadesila strašna kuga te su se stanovnici grada zavjetovali ako se oslobode pošasti, sagradit će spomen kapelicu na Kokos dombu kako su tada zvali Snježno brdo. (Havihegy/Brdice)

iznad grada. Vjerno zavjetu, rukama su nosili kamenje i sagradili kapelicu s drvenim tornjem 1697. godine. Kapelica je 1713. dobila zvono, a 1724. i orgulje. Go-

Ophodnja od Augustinske crkve do Brdica i Snježne Gospe

dine 1878. nedaleko od kapelice postavljena je Pieta, rad kipara Mihajla Bartalića, a nedaleko na strmoj stijeni 1900. Krist na križu, rad kipara Györgya Kissa. Bučura Snježne Gospe slavi se 5. kolovoza kada veliki broj hodočasnika, među njima i Hrvata grada Pečuha i okolice, hodočasti k Snježnoj Gospi, svaki s kamenčićem u ruci.

Dana 2. kolovoza 2015. u crkvi je održana Narodnosna misa. Služena je na mađarskom jeziku uz nekoliko crkvenih napjeva na hrvatskom i njemačkom te uz po dva zaziva molitve vjernika na hrvatskom i njemačkom jeziku. Sveta misa

služena je na otvorenome, ali nas je ljetna kišica potjerala u crkvu...

Misilo se, molilo i pjevalo pred oltarom što ga krasi milosna slika Majke Božje.

Predmisno okupljanje vjernika bilo je uz crkvu sv. Augustina odakle je procesija krenula prema Brdicama i crkvi Snježne Gospe uz molitve na postajama križnoga puta na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku naizmjenice. Lijepo je bilo u povorci vidjeti obučene u hrvatsku narodnu nošnju, članove salantskog KUD-a Marica i pečuškog KUD-a Tanac. Zamisao o ovom danu i spomenu na Snježnu Gospu kao okosnici okupljanja pečuških Hrvata potekla je od

voditelja KUD-a Tanac Józsefa Szávaija, a kako smo vidjeli, priredba se našla i u sklopu programa Europa Cantat, zadnji dan događanja i trojezična sveta misa i procesija. Ideji se pridružila i podržala je i pečuška Hrvatska samouprava, pa je istoga dana na tekijским ruševinama održan i folklorni program, a događanja su i nazvana Hrvatskim danom.

Folklorni program na tekijским ruševinama, uz domaćine, KUD Tanac, dali su salantski KUD Marica, sa svojim orkestrom, i ženski pjevački zbor Augusta Šenoae. József Szávai pozdravio je generalnu konzulicu Vesnu Halugu, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišu Heppa, te predsjednika HDS-a Ivana Gugana. Ivan Gugan, kao predsjednik pečuške Hrvatske samouprave, pozdravio je nazočne i zaželio im ugodno druženje... Lijepo je bilo među gledateljima vidjeti olaske, katoljske, salantske i podravske Hrvate. Svi su oni nakon programa pozvani na pogačice i osvježenje te na druženje oko prekrasnog krajolika pečuških Tekija... Napomenimo kako je na blagdan Snježne Gospe u srijedu, 5. kolovoza, u tradicionalnom ophodu od crkve sv. Augustina do crkve Snježne Gospe sudjelovalo mnoštvo vjernika, među njima i Hrvata, a svetu misu u crkvi Snježne Gospe predvodio je velečasni Augustin Darnai.

„Odrasla skupina“salantskoga KUD-a Marica nastupila je u sklopu programa pečuškoga Hrvatskog dana.

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

EUROPA CANTAT 2015 – HRVATSKI DAN

KUD Tanac

Ovogodišnje 19. izdanje Europa Cantat, međunarodnoga zbornog festivala, uz više od 4200 amaterskih i profesionalnih pjevača i dirigenata, glazbom je ispunilo pečuške ulice, trgove, koncertne i školske dvorane, kazališta i svetišta, gdje se od 24. srpnja do 2. kolovoza 2015. održao Europa Cantat. Među njima 200 glazbenika, umjetnika i ansambala činilo je hrvatsku glazbenu reprezentaciju u okviru festivalskog programa i Dana hrvatske glazbe 29. srpnja.

Od 1961. godine do danas Festival Europa Cantat, međunarodni festival zborova, svake treće godine gostuje u jednoj od europskih prijestolnica, pronoseći radost zbornog pjevanja i povezujući tisuće ljubitelja glazbe iz cijeloga svijeta. Dojmljiv organizacijski sastav od 150 članova i 300 dragovoljaca osigurava vrhunski ostvaraj festivalskih programa tijekom deset dana glazbenih događanja. Suradnja s Hrvatskim saborom kulture traje od 2013., u okviru koje je i ostvaren program

međunarodne suradnje „Prozor u Hrvatsku“, poradi promidžbe i predstavljanja vrhunskih glazbenih ostvarenja i kulturne baštine Hrvatske. Osnovni je cilj programa bio prikaz najistaknutijih amaterskih i profesionalnih hrvatskih ansambala i hrvatske glazbe. Tako je nastupio osječki Zbor «Lipa», čakovečki Mješoviti zbor «Josip Štolcer Slavenski», zadarska Klapa «Mu-

Tamburaški orkestar zagrebačkog KUD-a Gaj

Trenutak za pjesmu STVAR

U sivoj boji vremena
ima jedna stvar

u kiši, u vjetru, u sjenama
ima jedna stvar
u sivoj boji vremena
ne znam joj imena.

Miroslav M. Mađer

Mnoštvo ljudi na glavnome gradskom trgu pleše na hrvatske note u izvedbi Orkestra Vizin.

nita», jastrebarski Ženski vokalni ansambl «Gourienu», zbor HRT-a Muši, Folklorni ansambl «Mladost», Vokalni ansambl «Antiphonus», Tamburaški orkestar zagrebačkog KUD-a «Gaj».

Uz njihove koncertne nastupe, bogatstvo hrvatske zbarske glazbene baštine predstavilo je i nekoliko profesionalnih ansambala. Jedini hrvatski izvođači iz redova hrvatske zajednice u Mađarskoj Europa Cantata bili su KUD Tanac i Orkestar Vizin.

Osječki Zbor «Lipa» pod ravnanjem Valerije Fischbach imali su dva službena nastupa: s pečuškim Mješovitim pjevačkim zborom Mecsek na sceni Lutkarskog kazališta Bobita u Kulturnoj četvrti «Zsolnay» te na zajedničkom koncertu svih hrvatskih zborova na otvorenome, na pečuškom Dom Square. «Lipa» se predstavila izabranim kombiniranim i raznovrsnim programom u rasponu od klasičnih do modernijih i jazz-skladba, s naglaskom na hrvatske autore poput Ivana pl. Zajca, Vatroslava Lisinskog, Davora Bobića...

Vokalni ansambl «Gourienu» nastupio je s polusatnim programom te na Open Singing događaju, a pridružili su im se i čakovečki Pjevački zbor «Josip Štolcer

Slavenski» te osječko Hrvatsko pjevačko društvo «Lipa». Poznati i priznati dirigent i glazbeni pedagog Michael Ghol iz Züricha, dirigirao je na spomenutom Open Singing događaju koji se održavao svaki dan, a u sklopu kojega pjevaju glavni zborovi, uz pratnju glasovira te im se slobodno mogu pridružiti svi nazočni.

Zbor HRT-a «Muši» nastupio je u pečuškoj katedrali uz dirigentsku palicu Tončija Bilića; i solist Stjepan Franetović, tenor Ivo Gamulin Gianni, tenor Ante Jerkunica, bas Matija Meić, bariton Monika Cerovčec, sopran Andro Bojanić, tenor Miroslav Živković, a izveli su djelo Borisa Papandopula Muka Gospodina našega Isukrsta (po Ivanu). oratorij za sole i muški zbor a cappella na osnovi splitskoga pučkog crkvenog pjevanja Borisa Papandopula. Orkestar Vizin nastupio je u sklopu programa «Egy kis nemzetiségi zene» s balkona gradske kuće, a zainteresirani su plesali na gradskom trgu..., i u Ulici Király. Posebnost Europa Cantata ogleдалa se u nastupu KUD-a Tanac. Naime, KUD Tanac imao je zajednički nastup sa zadarskom Klapom «Munita» i Orkestrom KUD-a «Gaj» u Četvrti «Zsolnay». «Gaj» je izveo Vidošičeve, Njikoševe, Špoljarove, Leopoldove, Markovičeve, Gotovčeve i Potočnikove probrane skladbe, a KUD «Tanac» predstavio je folklorno blago podravskih Hrvata.

Klapa «Munita» s maestrom Joškom Čaletom kroz posebne radionice približila je zborovođama i pjevačima iz cijele Europe pjevanje klapa uz izvorne napjeve, i skladbe najvećih majstora «klapske pisme», Stipišića, Tambače, Čačije, Čaleta i inih autora. U sklopu Festivala nastupio je i samoborski Folklorni ansambl «Mladost», koji je uz «Tanac» prikazao hrvatski folklor. Vokalni ansambl «Antiphonus», pod vodstvom Tomislava Fačinija, nastupio je s Perotinusovim, Dufayevim, Lukačićevim, Vranjanićevim, Jelićevim, Monteverdijevim i Ružđakovim djelima. Uz koncertnoscenski dio programa, na Festivalu su sudjelovali i hrvatski dirigenti i stručnjaci Robert Homen, Joško Čaleta i Tomislav Fačini održavanjem stručnih seminara za dirigente i pjevače na Festivalu.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár

Orkestar Vizin na Europa Cantatu 2015

Prvi hrvatski tamburaški tabor u Tukulji – oživjeli zvuci tamburice

Prvi nastup (slijeva: Matija Agić, Ivan Milković, Petar Agić ml., Franjo Cirko)

U Tukulji, u gradu na Čepeljskom otoku, pokraj rijeke Dunava, u v r e m e n i m a „dika“ (djedova) tamburica nije ukrašavala zidove kuća, nego je bila omiljeno glazbalo hrvatskih obitelji. Govore da je svaka krčma imala svoj tamburaški sastav, a naselje svoje vršne tamburaše, poput Mije Milkovića ili Stipana Kirchnera Piđe, naravno, i druge svirače, primjerice Antuna Čvorića, Josu Milkovića te ne u posljednjem redu plesače, pjevače od kojih su neki aktivni i dandanas. Oblikovali su se i novi sastavi te zborovi, nasljeđe predaka se gaji i čuva. No čežnja i želja za starim vremenima oduvijek je postojala. U početku nekoliko mladih podučavao je Franjo Cirko, ali tamburica se podučavala i u Osnovnoj umjetničkoj školi „Szárny-Nyitogató“ s pomoću Marije Schneider Guthi. Kako bi oživili tradicije, koje su duboko uklesane u sjećanja Tukuljaca, nekoliko glazbenika tog naselja sudjelovalo je i u koljnofskome Međunarodnom hrvatskom tamburaškom i plesnom taboru, gdje su ih podučavali Ingrid Klemenšić, Geza Völgyi i Tibor Bün. Lani su mladi bili polaznici Ljetne škole hrvatskoga folkloru u Boriku, pokraj Zadra, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika.

Poticaj za organiziranje prvoga hrvatskoga tamburaškog tabora niknuo je u redovima sastava Prekovic koji, na poziv voditeljice Eve Išpanović, redovito prati nastupe budimpeštanske Hrvatske izvorne plesne skupine. Zahvaljujući njihovoj dobroj suradnji, orkestar iza sebe ima mnoštvo gostovanja u Hrvatskoj i u naseljima gdje obitava i hrvatska zajednica, a također i učeno te viđeno u koljnofskome taboru pripomoglo je pri ustrojavanju kampa. Riječ je o sviračima koji su glazbeno klasično potkovani. Prvi hrvatski tamburaški kamp priređen je od 30. lipnja do 7. srpnja, u odmaralištu tukuljske Gradske samouprave. U sklopu ta-

Živopisni trenutak

bora sustavno se učila hrvatska tamburaška glazba, pod vodstvom mladoga tamburaša Matije Agića. Polaznici kampa jesu Petar Agić ml., Gabor Eperješi, Lajos Bíbor, Bence Mađarić, Ladislav Mađarić, Ivan Milković, Felix Sajó, Tijana Šarac, Virág Cserna i Kata Nađ. Glazbeno su pripomogli Petar Agić, Stjepan Agić, Matija Fekete, Ivan Joskin, Gábor Papp i Estera Radić. Tako je oblikovan veliki tamburaški sastav, čiji su članovi svaki dan zajednički vježbali. Svirač koji nije mogao usvojiti glazbeno građivo, vježbao je posebno ili u sklopu radionica zajednički mu se pomoglo. Skupno druženje i sviranje sudionike je oduševilo toliko da su utemeljili tamburašku udrugu, te pokrenuli sudski registar.

Posljednjeg je dana priređen glazbeno-kulturni program u sklopu kojeg, uza sudjelovanje koljnofskih tamburaša Ivana Völgyija i Zoltana Korlata, prikazalo se naučeno. Osim glazbenika, organizatorima ususret su izašli i roditelji, koji su kuhali te obavljali razne poslove u kampu, Katinka Agić Farkaš i Katalin Hodi.

Prvi tukuljski hrvatski tamburaški kamp financijski su poduprli Samouprava grada Tukulje, na čelu s Pálom Hoffmanom, Hrvatska samouprava grada i pojedini poduzetnici. Zanos još uvijek živi i organizatori već planiraju nastavak dogodine.

Kristina Goher
Foto: Stipan Malacko

Nakon zajedničkog koncerta

HKD „Čakavci“ u Nimškoj

11. Medjunarodni folklorni festival kod Sorbov

ski ples. Za protokolarnim dijelom četve-rodnevnoga boravka pravoda je važno mjesto dobilo i druženje, pri kom su naši Židanci uspostavili zvanaredno vridno prijateljstvo s Meksikanci, zahvaljujući čemu morebit – ako već tajna nije – vrijeda će slijediti i službeni poziv u Južnu Ameriku. Drugi dan za izlet u Drachhausenu, a uvečer pri finalnom spektaklu još je bilo sape i moći za gradišćanske, medjimurske, valpovske tance i za posebnu koncentraciju zahtijevajuće Glamočko kolo. Svojom predstavom Gradišćanci su i na ovom mjestu zavrili burni aplauz publike. Treći dan je potrošen u Crostwitzu, čula su se predavanja na temu folkloru, a od Židancev Timea Lakotar-Meršić je predstavila karakteristike i osebjnosti folklornoga

U nimškom gradu Lausitzu (Łużyca) po jedanaesti put je priredjen Medjunarodni folklorni festival, kamo su ljetos pozivnicu dostali i naši gradišćanski čuvari tradicij. Od 9. do 12. julija su Hrvatsko kulturno društvo „Čakavci“ i tamburaški sastav „Židanci“ gostovali i skupa predstavljali folklorne i glazbene kinče Gradišćanskih Hrvatov, a uza nje iz brojnih europskih zemalj ter iz Indije, Južne Amerike takaj su nastupale grupe. Prvi dan je diozimatelje festivala spojila u gradu Sorbov u Budišinu (Bautzen) šarena povorka u muzičkoj kavalkadi, a pri večernjem nastupu svaki izvodjač je prikazao svoje koreografije, a u finalu svi nazočni su skupa tancali sorb-

žitka Gradišćanskih Hrvatov. U spomenu- tom gradu je došao četvrti dan i do završ- noga akta Medjunarodnoga festivala, a pri svetoj maši svaka grupa je s jednom svo- jom jačkom polipšala crikveni obred. Noć zbogomdavanja je bila turobna, a istovri- menno i burna pri koj su se prezbržno za- bavljali Ugri, Hrvati, Meksikanci, Parag- vajci, Indijci, Čehi, Estoni, Slovaki, Slovenci i domaći Sorbi, sve do ranoga svitanja. Člani HKD-a „Čakavci“ i ovput se zahvaljuju Timei Lakotar-Meršić za odličnu organiza- ciju i da su mogli skupasabrati zaistinu lijepe doživljaje u Nimškoj .

Folklorni susret podravskih naselja, Hrvatski dan i 300. obljetnica novoselske crkve

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije te Hrvatske i Seoske samouprave Novoga Sela, u nedjelju, 26. srpnja, priređen je Folklorni susret podravskih naselja i Hrvatski dan, 300. obljetnica novoselske crkve. U sklopu programa u poslijepodnevnim satima, bila je sveta misa na hrvatskome i mađarskome jeziku, pa je svakoga čekalo dvorište tamošnjega Društvenog doma u kojem su nastupali sudionici kulturnog programa. Ozračje je i ovaj put bilo izvrsno.

Svečana sveta misa

Sveta Ana kršćanska je svetica, majka Blažene Djevice Marije. Spomendan ove svete obilježava se i slavi u Katoličkoj Crkvi 26. srpnja. O Ani i njezinu mužu Joakimu u Bibliji nema spomena, njihovo se ime prvi put spominje u jednom apokrifnom spisu iz II. stoljeća. Sveta je Ana u pučkoj pobožnosti simbol materinstva te joj se utječu osobito žene prije porođaja i nerotkinje, ali i majke i udovice, radnice i kućanice. Preporučuju joj se i mladenci za sretan brak. U nekim europskim krajevima svetu Anu, kao zaštitnicu, štiju zlatari, krojači, rezbari, mlinari, tkalci. Na papinskome dvoru slavili su je konjušari pa su na njezin blagdan uvijek priređivali svečanu ophodnju. Sveta Ana i sveti Joakim postali su zaštitni-

Novoselska crkva svojom ljepotom već stoljećima krasi ovaj krajolik.

cima sela, a crkva – koja je iz XV. stoljeća, ali ne postoje podatci kada je točno izgrađena – nosi ime svete Ane. Prvotno je bila građena u gotičkome stilu, a 1715. godine opat István Kontor dao ju je obnoviti u baroknome stilu.

Programi su započeli u popodnevnim satima u mjesnoj crkvi s misom, koju je predvodio Ilija Ćuzdi, martinački župnik, dušobrižnik i Novoseljana, uz koncelebraciju braće svećenika Joze Egrija i Augustina Darnaija. Nakon svete mise pisac i etnograf Đuro Franković predstavio je svoju novu knjigu *U 15. stoljeću izgrađena crkva u Novom Selu*.

Na priredbi su među ostalima nazočili predsjednik Hrvatske

Crkva puna ljudi

državne samouprave Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije Jozo Solga, parlamentarni zastupnik László Szászfalvi te načelnici obližnjih naselja. Predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Bela Silađi, te načelnik sela Zoltan Varga pozdravili su nazočne. Potom je i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan u svom pozdravu poželio dobrodošlicu svim gostima i uzvanicima.

U večernjim satima u mjesnom domu kulture priređen je kulturni program uz nastup društava iz Podravine, što ga je vodila Renata Balatinac, urednica i voditeljica hrvatskih emisija pri MTVA. Program je započeo zajedničkim pjevanjem jedne prekrasne podravske pjesme, a zatim je slijedila starinska skupina Biseri Drave, od koje je publika mogla čuti pjesme također s podravskom tematikom. Barčanski KUD Podravina, svojom podravskom koreografijom opet je dao najbolje od sebe. Domaćini su pripremili bogatu večeru na koju su rado čekali svakoga. Na balu u večernjim satima svirao je Orkestar Podravka, koji je opet donio sa sobom ono odlično ozračje. Kao završna sastavnica dana svakoga je čekao prekrasan vatromet.

*Luca Gažić
Foto: Ákos Kollár*

LJETNI PRAZNICI LJETNI PRAZNICI LJETNI PRAZNICI

20. kolovoza - Dan državnosti Mađarske

Dan državnosti, 20. kolovoza, najveći je praznik u Mađarskoj, naziva se i Danom kralja svetog Stjepana, utemeljitelja mađarske države, a istoga dana obilježava se Dan novoga kruha.

Mađari su se naselili u Karpatski bazen između 895. i 900. godine, te pokraj slavenskih i avarskih naroda živjeli na tim područjima. U doba vladavine kneza Geze i kralja Stjepana I. na prekretnici X. i XI. stoljeća Mađari su se uključili u zajednicu kršćanskih europskih naroda i uspjeli osnovati državu.

PRAZNIČNA OSMOSMJERKA

U osmosmjerci pronađi 18 pojmova vezanih uz ljetne praznike. Kad ih sve pronađeš i prekrižiš, pročitaj redom preostala slova i dobit ćeš konačno rješenje (tri riječi), ono što najviše volite ljeti.

AUTOBUS, BAZEN, GLAZBA, KUPANJE, LUKA, LJETOVANJE, MORE, MURTER, PRAZNICI, VAL, RAB, SOL, SUNCE, PUTOVANJE, TULUM, TURIST, GALEB, LEPEZA.

P	R	A	Z	N	I	C	I	T	Lj
U	A	K	U	P	A	Nj	E	U	E
T	B	U	N	E	Z	A	B	L	T
O	S	L	E	P	E	Z	A	U	O
V	U	I	R	E	T	R	U	M	V
A	A	Ž	R	G	C	I	V	A	A
NJ	NJ	L	E	U	A	N	N	A	NJ
A	O	P	L	A	T	L	U	Ž	E
S	U	B	U	T	U	A	E	S	I
M	O	R	E	G	L	A	Z	B	A

ZANIMLJIVOSTI O LJETU

- ☞ Zbog visokih temperatura Eiffelov toranj u Parizu tijekom ljeta „naraste” do 15 centimetara. To se događa zato što se željezo širi na sunčevoj toplini.
- ☞ Badići za kupanje počeli su se upotrebljavati tek u 17. stoljeću, a do tada su se ljudi kupali goli. Prvi su kupaci kostimi izgledali kao prave haljine i odijela.
- ☞ Komarci, dosadni insekti stari više od 30 milijuna godina, imaju senzore kojima mogu nanjušiti toplokrvne ljude i životinje na daljinu od 30 metara.
- ☞ Kad im je jako vruće, klokani se ne kupaju niti ne dahću kao psi, rashlađuju se tako da ližu svoje podlak-tice.
- ☞ Najviša temperatura izmjerena je na Zemlji 13. rujna 1922. u libijskoj pustinji. Mjerenje se vršilo u hladu, a termometar je pokazivao malo više od 57 stupnjeva celzijevih.

XX. kolonija u Kamanovim goricama

Prošlo je već više od dva desetljeća otkako je u Sumartonu održana prva drvorezbarska kolonija, međutim u okvirima Udruge sumartonskih drvorezbara upravo dvadeset. Kao i za prvu, tako i za svu ostalu koloniju zaslužan je Stjepan Radnai, predsjednik Udruge koji već godinama neumorno okuplja umjetnike iz Pomurja, odnosno iz ostalih krajeva Mađarske te iz Međimurske i Varaždinske županije. Ovogodišnja kolonija, koja je okupila 14 umjetnika (kipara i slikara) i devetero djece, održana je između 6. i 11. srpnja na uobičajenom mjestu, kod podruma predsjednika Radnaja na Kamanovim goricama blizu Sumartona.

Drvorezbarska kolonija u Sumartonu prvi put organizirana je 1991. godine, a zatim od 1996. u organizaciji Udruge drvorezbara. Osmislio ju je Stjepan Radnai, predsjednik sumartonske udruge, kojemu je drvorezbanje odavno hobi, pa jednom je sudjelovao u letinjskoj drvorezbarskoj koloniji i odlučio organizirati slično. Od tada svake godine mu je puna „klijet“ slikara, drvorezbara i djece.

– Nakon društvenih promjena imali smo mnogo narudžaba, u svakoj koloniji smo izradili neki veći drveni kip. U Sumartonu u crkvenome dvoru se nalaze kipovi nekadašnjih župnika, učitelja, u vinogradu također ima većih kipova, pa tako i u okolici, u Serdahelu, Fičehazu itd. Mnogi od naših sudionika sudjelovali su i u kolonijama u Hrvatskoj. Naši su slikari nedavno bili u Hrženici u koloniji, a mogao bih još nabrojiti više. – reče Stjepan Radnai.

U ovogodišnjoj koloniji sudjelovalo je 14 umjetnika: Katica Vertarić iz Letinje, Erika Veg iz Lentibe, Anet Pokec iz Ostrognje, Csaba Csavas iz Kaniže, Pál László iz Budimpešte, Bene Lakatos iz Zalakomára, László Tyukodi iz Karcaga, József Zsupán iz Čestrega, Zoltán Timár iz Letinje, Lajoš Rodek i Stjepan Radnai iz Sumartona, Miljenko Kranjčec iz Hodošana, Stanko Sabol iz Hrženice i Franjo Ružman iz Preloga. Uz njih su radila i djeca iz okolnih mjesta: Noemi Sabo, Šara Vajdai, Lucija Serenj,

Šara Vajdai iskušava drvorezbanje.

Luca Slavinić, Ervin Beči, Edvin Beči, Mira Mesaroš, Kiti Bokronji i Bence Bokronji. Sudionici kolonije minutom šutnje prisjetili su se dugogodišnjih sudionika kolonije drvorezbara Josipa (otac) i Ivana (sin) Cikača iz Kučan Marofa koji su, nažalost, lani preminuli. Josip Cikač likovnim oblikovanjem, skulpturom i reljefom u drvu i kamenu djelatno se bavio više od 60 godina, a njegov sin Ivan više od 40 godina. Autori su 60 velebnih kipova u Hrvatskoj, Slove-

niji i Mađarskoj, bili su proglašeni počasnim građanima grada Letinje i dobitnici su Plakete „Nikola Zrinski“ u Jegerseku. Niz godina bili su organizatori kolonija u Mariji Bistrici u kojoj su sudjelovali i pomurski drvorezbari, njihovi kipovi krasi pomurske hrvatske škole i urede. Sumartonska kolonija trudi se očuvati tradiciju drvorezbanja na tom području i nudi mogućnost amaterskom slikarstvu. Iz godine u godinu proširuje se paleta umjetničkih tehnika, uz rezbanje je predstavljeno slikarstvo na platno, staklo, s uljanom bojom, tušem, grafika, lončarenje, a već treću godinu nazočni su i naivni slikari Hlebinske škole. U zadnje vrijeme nije lako organizirati koloniju, naime sve manje mogućnosti ima za nabavu materijalne potpore, međutim u Sumartonu uvijek se

Franjo Ružman sa svojom slikom

nađu ljudi koji pomažu koloniju, neki s pogacicama, neki s raznim namirnicama, sviranjem, kako bi umjetnici mogli mirno stvarati. Preložanin Franjo Ružman prvi put je sudjelovao u sumartonskoj koloniji, naime od svog prijatelja, naivca Stanka Sabola saznao je za nju i dobio volju da sudjeluje. Priroda i dobro društvo ga je oduševilo tako da je obećao sudjelovati i dogodne te se nada da će se družiti s kolegama i u kolonijama po Hrvatskoj.

beta

Sudionici kolonije

HRVATSKI KULTURNI SUSRET

Barčanski KUD Podravina istaknuo se i u kuhanju.

Daranjska Seoska i Hrvatska samouprava zajedničkim su snagama 25. srpnja u tome mjestu Šomođske županije u sklopu Dana sela priredile već tradicionalni «Hrvatski kulturni susret». Predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Đuso Gorjanac pozvao je na taj susret KUD-ove iz regije te barčanski KUD Podravinu u kojem ima članova koji su upravo iz Daranja. Načelnik sela László Villányi raduje se što u mjestu djeluje Hrvatska samouprava koja okuplja malu zajednicu Hrvata, njih pedesetak, koji su se u to mjesto doselili u posljednjih pedesetak godina iz obližnjih sela u kojima je obitavao i obitava hrvatski živalj stoljećima.

Kao i uvijek kada se druže Hrvati, bilo je nogometa, malonogometni turnir, natjecanje u kuhanju, razne manifestacije u okviru Dana sela, ali su im aktivno sudjelovale hrvatske skupine koje su se dobro plasirale na svim poljima. Nastup KUD-a Podra-

vina i njihova pratećeg Orkestra Vizin još jednom je pobrao pohvale, jednako kao i ukusna večera. Druženje uz glazbu nastavilo se do kasnih noćnih sati. Hrvatski kulturni susret uživao je potporu Hrvatske samouprave Šomođske županije, Ministarstva ljudskih resursa, Hrvatske državne samouprave, Zajednice podravskih Hrvata, Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Daranjska samouprava

Najbolji hrvatski nogometaši malonogometnog turnira

Uspjeh mohačkog KUD-a „Zora” u Francuskoj

Mohački se KUD „Zora” ovih dana vratio iz Francuske gdje je kao pozvani gost sudjelovao na Smotri folkloru održanoj u naselju Campan. Osim pet francuskih KUD-ova, „Zora” je bila jedino društvo iz inozemstva. Imala je dva nastupa na pozornici gdje je izvela mađarske i hrvatske plesove iz Sárkőza i Szatmára, odnosno Pomurja, a publika ih je ispratila na nogama gromoglasnim pljeskom. S uspješnim nastupom „Zora” nije oduševila samo domaću publiku, nego je dobila i nove pozive na inozemna gostovanja.

Stipan Balatinac

„Od srca iz Narde“

Prezentacija CD-ploče na Hrvatskom danu

Ako si negdo željži dočarati onu atmosferu ka je toliko bila karakteristična u staru dob u naši svi seli ovde u zapadnoj Ugarskoj, onda ništ drugo ne mora učiniti, nego staviti na slušanje novu i ujedno prvu CD-ploču nardarskoga jačkarinoga zbora u pratnji mjesnih tamburašev, od naslova „Od srca iz Narde“. Nek oči si morate zapriti i veljek se otvara prik glasov ta stari svit pred nami. Tako smo otpeljani iz sadašnjosti u daleku prošlost uživo na kraju junija, kad je u okviru Hrvatskoga dana prezentiran i ta nosač zvuka.

Nardarske jačkarice su u prošlosti jur jednoč skoro dostale svoju CD-ploču, ali do realizacije nekako nisu zašle. Medjutim, ljetos je odlučeno da će ipak ovjekovječiti naše obljubljene gradišćanske jačke i ovako je pred kratkim snimljeno jedanaest jačkov djelomično iz Narde (Ve nardarske žene, Zdola va dibokom, Svitlo sunce, visoko si) i u drugi djeli Gradišća obljubljene melodije (Marica rožica, Sve ptičice, Zvečera po selu sam se šetal), a i iz stare domovine (Kad čujem tambure, Pjesma rastanka). Nardarski zbor, koji danas postoji samo od žen, broji trenutno 16 članov sa zborovodjem Magdalenom Horvat-Nemet, i osnovan je 1987. ljeta, dokle tamburaše pelja Petrovišćan Rajmund Filipović, od 2007. ljeta. Tamburaški sastav okuplja petnaest mladih sviračev ki re-

dovno nastupaju ne samo u gradišćanski seli u Ugarskoj, nego i u Austriji ter Hrvatskoj. U zadnji ljeti su začeli muzički sprohadjati i jačkarice, ke ovako pravoda vekši uspjeh imaju. CD-ploču je izdala mjesna Hrvatska samouprava, na čelu s Julijanom Bošić-Nemet, u petsto primjerkov, i kupiti se more za 2000 Ft. Prvi glazbeni produkt nardarskoga zbora snimljen je u mjesnom Kulturnom domu uz tehničku dirigenciju Dušana Timara, svirača iz Petrovoga Sela.

Tiho

Grahijada u Mohaču

Kuhanje šokačkoga graha na tradicijski način i pučka veselica

Po tradiciji, prve subote kolovoza, u organizaciji Čitaonice mohačkih Šokaca, u tome podunavskom gradiću već 22. godinu zaredom priredena je Grahijada, kulturno-gastronomska manifestacija šokačkih Hrvata koja iz godine u godinu okuplja sve više sudionika i posjetitelja. Danas jedna od najvećih i najposjećenijih gradskih priredaba. Kuhanje tradicijskog graha u Tánccsicsevoj ulici sa središtem ispred zgrade Šokačkog kera i ove godine, 1. kolovoza, okupilo je mnoštvo sudionika i posjetitelja. U ranim popodnevnim satima okupljene su pozdravili dogradonačelnik Áron Cserdi i predsjednik Đuro Jakšić, dočim je uslijedilo paljenje vatre i počelo kuhanje šokačkoga graha na domaći način. Vrijeme je uistinu poslužilo organizatore i sudionike, a izostala je i velika vrućina proteklih nekoliko godina, pa je unatoč gustom dimu druženje bilo više nego ugodno. Na dvorištu Čitaonice već se posluživao šokački grah, dok se on na ulici još satima kuhao, uz druženje sudionika i njihovih gostiju za stolovima, naravno, uz dobru kapljicu vina i zvuke tambura. Za djecu je bilo raznih igračnica i zabavnih programa, a kao i uvijek, za dobro raspoloženje odraslih pobrinuo se Orkestar «Šokadija». Nakon večere okupljene je zabavljao Orkestar «Juice», pa je veselica potrajala do zore.

S. B.